

Kıbrıs Üzerine Bir Satranç Oyunu

— oktay-guvener · 19 Nisan 2025

Kıbrıs meselesi, sadece bir Akdenizdeki bir ada sorunu değildir. O, doğrudan Türkiye'nin jeopolitik vizyonunu, Doğu Akdeniz'deki varlığını ve Türk dünyasının birlik refleksini sınanan çok boyutlu bir denklemdir. Ancak şu günlerde nedense kimsenin dillendirmediği bir mesele.

Şöyle bir geçmişe gidelim. 1974'te gerçekleştirilen Kıbrıs Barış Harekâtı, Türkiye için sadece askeri değil, insani bir zorunluluktuktu. Yunan cuntasının adadaki Türk varlığını yok sayan darbesine karşı yapılan bu müdahale, tarihe "uluslararası hukuk çerçevesinde meşru müdahale" olarak geçmiştir.

Ancak bu haklı müdahale, yıllar içinde siyasi yalnızlaştırma ve tanınmama politikalarına dönüştürülmeye çalışıldı. KKTC'nin sadece Türkiye tarafından tanınıyor oluşu, bu siyasi baskıların ne kadar etkili yürütüldüğünü gösteriyor.

Keşke Ayşe tatilden geç dönse de adanın çoğunluğu alınabilseydi. Çünkü küçük alana sıkışan ve sorunlu bölgeleri kalan bu yapı sonrasında hep sorun olmaya devam etmiştir.

Şimdi denecek ki ABD ambargo uyguladı ve hareket durdu. Ancak tarihi iyi okuyan bilir ki aslında asıl ambargo zaten Haşhaş meselesi yüzünden 1970 li yılların başından beri zaten vardı. Yapılan hareket sonrası basit bir ambargo uygulandı. Detayları merak edenler meclis konuşmalarını okuyarak bulabilir.

O yıllarda bu harekâta ilk ve ciddi tepki ABD'den değil Endonezya'dan gelmişti. İlginç değil mi? KKTC'nin bağımsız bir yapı olarak temsil edilmesine yönelik itirazı, bu diplomatik yalnızlaştırmanın yeni bir cephesidir. Endonezya'nın itirazı elbette kendi iç siyasi dengeleri ve dış ilişkiler bağlamında okunabilir. Ancak asıl mesele, İslam dünyasından gelen bu tür çıkışların Batı merkezli blokların gündemini daha meşru hâle getirme çabasıdır.

Daha dikkat çekici olan ise, 4 Nisan 2025'te Avrupa Birliği ile zirve gerçekleştiren Kazakistan, Türkmenistan ve Özbekistan'ın, BM Güvenlik Konseyi'nin KKTC'nin tanınmamasına yönelik 541 ve 550 sayılı kararlarına bağlı kalacaklarını açıklamaları oldu.

Bu tutum elbette sadece diplomatik nedenlerle açıklanamaz. ABD ya da AB doğrudan bir kınama yayınladığında, Türkiye'nin bu tepkilere alışık olduğu ve gerektiğinde karşı hamleler geliştirebildiği bilinir. Ancak söz konusu, tarihsel, kültürel ve dini yakınlık içinde olduğu Türk ve Müslüman ülkelerden gelen böyle bir tepki ve açıklama olunca, etkisi hem daha derin hem daha kırıncı oluyor. Çünkü bu, yalnızca diplomatik bir tutum değil, duygusal bir yalnızlık inşasıdır.

Günümüzde adanın güneyinde Rum yönetimiyle Batı arasında artan askeri ve enerji iş birlikleri, kuzeyde ise Türkiye'nin altyapı ve ekonomik katkılarıyla güçlenen KKTC gerçeği var. Ancak siyasi tanınma konusunda hâlâ duvara toslayan bir mücadele sürüyor. Son dönemlerde Rum tarafının provokatif sondaj hamleleri ve Avrupa'dan aldığı askeri destekler, adada fiili gerilimi artıran unsurlar arasında. KKTC ise diplomatik düzlemde tanınma mücadelesini sürdürüyor.

Tüm bu gelişmeler yaşanırken, KKTC içinde de dikkat çekici bir organizasyon göze çarpıyor. Son haftalarda özellikle üniversitelerde laiklik adına başörtüsünü hedef alan provokatif protestoların yeniden gündeme taşınması, zamanlaması itibarıyla oldukça manidardır. Bu tür eylemler, sadece bireysel inançlara değil, KKTC'nin toplumsal barışına da yönelmiş bilinçli müdahalelerdir. Kıbrıs'ta uluslararası baskıların arttığı, diplomatik yalnızlık çabalarının hızlandığı bir süreçte, iç kamuoyunda da dini değerleri hedef alan bu çıkışlar tesadüf olamaz. Zira içeride gerilim yaratmak, dış baskıları kolaylaştıran klasik bir stratejidir.

Sonuç olarak, Kıbrıs, bizim için yalnızca bir ada değil; Türkiye'nin yalnızlaştırılmak istenen dış politika stratejisinin tam kalbidir. Sessiz ittifaklar ve sinsice yürütülen diplomatik kampanyalar karşısında, Türk dünyasının da artık daha cesur ve kararlı duruşlar sergilemesi şarttır. Aynı şekilde içeride toplumsal barışı ve dini hassasiyetleri hedef alan provokasyonlara karşı da daha uyanık ve ilkeli bir duruş sergilemek gerekir.

Kıbrıs meselesi, yalnızca Türkiye'nin değil; ortak tarihin, ortak kültürün ve ortak sorumluluğun yansımasıdır. Ve bu mücadele, sadece diplomasi masasında değil; zihinlerde ve kalplerde de kazanılacaktır.